

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny
(2005)

78. posiedzenie
Komisji Kultury i Środków Przekazu
w dniu 4 lutego 2011 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o ustanowieniu Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych” (druk senacki nr 1103, druki sejmowe nr 2854 i 3827).

(Początek posiedzenia o godzinie 8 minut 31)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Piotr Andrzejewski)

Przewodniczący Piotr Andrzejewski:

Otwieram posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu.

Jest jeden punkt porządku obrad: rozpatrzenie ustawy o ustanowieniu Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.

Witam pana ministra, przedstawiciela pana prezydenta i wszystkich państwa członków komisji.

Dzisiejsze nasze posiedzenie jest szczególne ze względu na to, że ta ustawa została uchwalona przez Sejm wczoraj, z poprawką co do jej wejścia w życie.

Głos ma inicjator tej ustawy, tej inicjatywy legislacyjnej, przedstawiciel prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, pan minister. Bardzo proszę, Panie Ministrze, o przedstawienie tej inicjatywy i ewentualnie swoich uwag w tym przedmiocie.

Sekretarz Stanu

w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Krzysztof Łaskiewicz:

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Szanowni Państwo!

Ustawa, którą przedstawiam, jest to inicjatywa złożona jeszcze przez pana prezydenta Kaczyńskiego, który w marcu ubiegłego roku wniósł propozycję ustanowienia Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. Celem przedłożonego projektu, zgodnie z zaproponowaną preambułą, jest ustanowienie w hołdzie „Żołnierzom Wyklętym”, a więc tym, którzy nie pogodzili się z sytuacją, jaka powstała na ziemiach polskich po 1945 r., i z bronią w ręku, ale nie tylko, przeciwstawiali się obcemu totalitaryzmowi. Bardzo wielu tych ludzi niestety zapłaciło za to najwyższą cenę. Walcząc o prawo do samostanowienia i urzeczywistnienia dążeń demokratycznego państwa, stali się właściwie ofiarami powojennego, nowego systemu. Dlatego też bardzo istotne jest, aby dzień ich pamięci został ustanowiony. Pan prezydent Komorowski popiera tę inicjatywę, Sejm chyba właściwie bez... Wszystkie kluby poparły ten projekt, jak wynika z tego, co miałem okazję widzieć.

W Sejmie dokonano słusznych zmian, a mianowicie zapis „powstanie antykomunistyczne” zmieniono na troszkę inną formułę, mianowicie „W hołdzie «Żołnierzom Wyklętym» – bohaterom antykomunistycznego podziemia”. Nie „powstania antykomunistycznego”, a „antykomunistycznego podziemia”, bo faktycznie trudno jest mó-

---

wić o powstaniu, ponieważ to nie był jeden rozkaz, jedno wydarzenie, tak jak, powiedzmy, Powstanie Warszawskie, kiedy dowódca AK wydał stosowny rozkaz, tylko to było kilkadziesiąt, a nawet więcej, kilkaset ognisk oporu w różnych miejscach Polski i miały one różne formy: byli i ci w lesie z bronią, i ci, którzy ukrywali, oni również tracili życie, i ci, którzy pomagali w sposób, jak byśmy dzisiaj powiedzieli, logistyczny. Dlatego ta poprawka Sejmu jest słuszna.

Jednocześnie chciałbym państwu powiedzieć, że 1 marca mija sześćdziesiąta rocznica zgładzenia na Rakowieckiej IV Komendy WiN. To jest ta ostatnia komenda...

(Przewodniczący Piotr Andrzejewski: Która rocznica? Sześćdziesiąta...)

Sześćdziesiąta.

To była ta ostatnia prawdziwa komenda, bo już V Komenda była podstawiona przez UB, to była prowokacja. 1 marca całą IV Komendę zgładzono na Rakowieckiej. 28 lutego odbędzie się w Rzeszowie uroczystość nadania tym ludziom pośmiertnie odznaczeń Krzyża Wielkiego Orderu Odrodzenia Polski. Dlaczego w Rzeszowie? Dlatego że tak się akurat złożyło, iż właściwie wszyscy członkowie IV Komendy byli z Podkarpacia, a w Warszawie znaleźli się tylko dlatego, że wsadzono ich do więzienia na Rakowieckiej. Tak że to tam będą wręczone te odznaczenia. Gdyby udało się uchwalić tę ustawę do 1 marca, to w tym roku po raz pierwszy mielibyśmy to święto. Dlatego właśnie Sejm zastosował tutaj specjalną formułę, a mianowicie ma być nie czternaście dni *vacatio legis*, ale jest propozycja, żeby ustawa weszła z dniem ogłoszenia. Gdyby tak się stało, to jest szansa, że pierwszego to święto będzie mogło być obchodzone po raz pierwszy.

Tyle z mojej strony. Uważam, że ta inicjatywa jest bardzo słuszna i, mając na uwadze ten argument, chciałbym prosić Wysoką Komisję o pozytywne rozpatrzenie projektu.

Przewodniczący Piotr Andrzejewski:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Witam przedstawiciela Sejmu, posła sprawozdawcę Piotra Babinetza.

Czy chciałby pan zabrać głos? Bardzo proszę, Panie Pośle.

Posel Piotr Babinetz:

Panie Przewodniczący! Wysoka Komisjo! Panie Ministrze!

Dodam, że sejmowa Komisja Kultury i Środków Przekazu dokonała jeszcze jednej zmiany, wprowadziła jeszcze jedną poprawkę w preambule projektu ustawy o ustanowieniu Narodowego Dnia Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”. W czwartym wer­sie, po sformułowaniu „z bronią w rękę”, a przed „przeciwstawili się sowieckiej agresji i narzuconemu siłą reżimowi komunistycznemu”, dodano zapis „jak i w inny sposób”. Intencją wnioskodawcy, którą poparli członkowie Komisji Kultury i Środków Przekazu, było zaznaczenie, że oprócz oddziałów zbrojnych, które walczyły o niepodległość przeciwko komunistom u schyłku drugiej wojny światowej i po niej, istotną rolę odgrywało też wsparcie dla nich ze strony środowisk politycznych, działających ugrupowań, jak też opór społeczny, szczególnie silny na polskiej wsi – bo to właśnie to zaplecze, to powszechne w wielu miejscowościach poparcie dla oddziałów niepodległościowych umożliwiło im przetrwanie przez nieraz wiele lat. Jest to bardzo króciutka

poprawka, króciutki zapis, który może nie wyjaśnia zamysłu, intencji wnioskodawcy precyzyjnie, ale do tego się właśnie odnosi, stąd komisja podzieliła to zdanie i takie uzupełnienie zostało dokonane.

Ja również uważam, że jest to inicjatywa bardzo ważna, że upamiętnienie żołnierza antykomunistycznego podziemia niepodległościowego jest naszym wspólnym obowiązkiem, a ze względu na to, że zbliża się 1 marca, byłoby dobrze, gdyby ten projekt został uchwalony w najbliższych dniach. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Piotr Andrzejewski:

Dziękuję bardzo.

Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

**Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Szymon Giderewicz:**

Wysoka Komisjo, Biuro Legislacyjne nie zgłasza uwag do przedstawionej przez Sejm ustawy.

Przewodniczący Piotr Andrzejewski:

Dziękuję bardzo.

Czy są pytania do inicjatorów albo do posła sprawozdawcy? Nie słyszę.

Czy ktoś z państwa...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak? Bardzo proszę.

Senator Czesław Ryszka:

Ja mam pytanie o te uroczystości. Proszę, żeby pan minister przypomniał, kiedy one będą.

**Sekretarz Stanu
w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
Krzysztof Łaszkiewicz:**

To będzie 28 lutego – a więc niejako w przeddzień, bo tych ludzi zgładzono 1 marca – w Rzeszowie. Tam będą wręczone rodzinom odznaczenia Krzyża Wielkiego Orderu Odrodzenia Polski dla całej komendy, czyli chyba dla sześciu osób, jak pamiętam.

(Przewodniczący Piotr Andrzejewski: Wykonano wyrok...)

Wyrok wykonano 1 marca sześćdziesiąt lat temu na Rakowieckiej.

Przewodniczący Piotr Andrzejewski:

Dziękuję bardzo.

Jeśli ktoś jeszcze...

Bardzo proszę, głos ma pan senator Adam Massalski.

Senator Adam Massalski:

Proszę państwa, ja myślę, że ta ustawa jest ze wszech miar potrzebna i konieczna, ta pamięć o ludziach, którzy nie złożyli broni, w różny sposób, nie tylko fizycznie, jest bardzo ważna. Ja chciałbym jeszcze przywołać pamięć osób, które współdziałały z tymi, którzy walczyli z bronią w rękę i wypełniali różne inne funkcje. Mianowicie niedawno powstała taka praca o kobietach, które urodziły dzieci w więzieniach ubeckich. Było ich około pięćdziesięciu, z tego kilka jeszcze żyje. Panie Ministrze, ja bym proponował, żeby może zwrócić uwagę na to, czy tych żyjących kobiet, które w więzieniu urodziły dzieci – a takich kobiet w latach 1945–1956, w tym okresie, było około pięćdziesięciu, w tym wiele tych pań było żołnierzami WiN lub żonami żołnierzy WiN – nie byłoby warto upamiętnić jeszcze właśnie odznaczeniami państwowymi. Chodzi o te panie, które dzisiaj jeszcze żyją, bo kilka jeszcze żyje. Taki wniosek... To znaczy zwracam się z taką prośbą do pana ministra. Równocześnie gorąco akceptuję samą treść tej ustawy, uważam, że koniecznie powinna wejść w życie z dniem ogłoszenia. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Piotr Andrzejewski:

Dziękuję bardzo.

Czy ktoś z państwa chce jeszcze zabrać głos, czy możemy głosować?

Wobec tego przystępujemy do głosowania.

Jest wniosek, mój, żeby przyjąć ustawę bez poprawek. To już jest tradycyjny wniosek formalny.

Czy możemy głosować? Głosujemy.

Kto z państwa jest za przyjęciem tej ustawy bez poprawek? (10)

Kto jest przeciw? (0)

Kto się wstrzymał? (0)

Czy pozwolicie państwo, żebym był sprawozdawcą?

(*Głosy z sali:* Tak, tak jest.)

Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie

Dziękuję bardzo, Panie Ministrze, dziękuję bardzo, Panie Pośle. Myślę, że tak się stanie, że przegłosujemy...

(Koniec posiedzenia o godzinie 8 minut 44)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 5 egz.

ISSN 1643-2851